

gasnätet
STOCKHOLM AB

MILJÖRAPPORT 2019

Mårtensdals blandningsstation

Administrativa uppgifter

Kontaktperson:
Petra Edvardsson
Telefon:
072 537 55 15
Mail:
petra.edvardsson@
gasnatetstockholm.se

Verksamhetsutövare:
Gasnätet Stockholm AB

Organisationsnummer:
556742-7504

Anläggningsnummer:
0180-1430

Anläggningsnamn:
Mårtensdals blandningsstation

Juridiskt ansvarig:
Cecilia Hedqvist
Telefon:
070 344 52 23
Mail:
cecilia.hedqvist@
gasnatetstockholm.se

Verksamhetskod:
40.10B och 50.20C

Fastighet:
Mårtensdal 11

Adress:
Mårtensdalsgatan 10
120 30 Stockholm

Tillsynsmyndighet:
Miljö- och
hälsoskyddsnämnden,
Stockholms stad

Vår verksamhet

Miljörapport 2019 avser verksamheten vid blandningsstationen i Mårtensdal. Vid normal drift är Högdalenanläggningen huvudanläggning för stadsgastillförsel och Mårtensdalsanläggningen är spets- och reservanläggning. Båda anläggningarna uppfördes under 2010 och togs i kommersiell drift i januari 2011.

Gasnätet Stockholm äger gasnät och anläggningar i Stockholm, Solna och Sundbyberg.

Stadsgas och fordonsgas framställs av biogas och naturgas och till Högdalen levereras både komprimerad och flytande biogas och naturgas (liquefied biogas/natural gas, LBG/LNG).

I förgasningsanläggningen i Högdalen förångas flytande biogas/naturgas genom värmewäxling mot fjärrvärme eller luft och blandas därefter med luft, för att tillsammans med komprimerad biogas bilda en kvalitet anpassad för de kundapparater som är anslutna till stadsgasnätet. Blandningen till stadsgas sker normalt i Högdalen, ibland distribueras gasen till Mårtensdal för blandning med luft och för att distribueras till stadsgasnätet. I Högdalen sker även förångning av flytande biogas/naturgas för leverans av gas till fordonsgasnätet. Fordonsgas är samlingsnamnet för det drivmedel som används i gasfordon.

Gasnätet Stockholm levererar gas i stadsgasnätet till lägenhetskunder med framförallt gasspis, restaurangkök, flerfamiljshus för uppvärmning, småhus med gasvärme samt till industrier. Fordonsgasnätet binder samman biogasproduktion vid stadens reningsverk med tankstationer och bussdepåer. Den totala biogasandelen i stadsgasnätet och fordonsgasnätet har ökat från 48 % år 2016 till 71 % år 2019.

Fordonsgasnätet kommer att byggas ut i takt med att nya produktionsanläggningar, bussdepåer och tankstationer ansluter sig till nätet.

Fordonsgasnätet är tätt och ger inte upphov till utsläpp av klimatgaser.

Det finns en reservanläggning för LNG i Frihamnen samt en reservblandningsstation för stadsgas i Lill-Jansskogen.

Bolagets verksamhet är miljöcertifierad enligt ISO 14001 och arbetsmiljöcertifierad enligt OHSAS 18001.

Lokalisering

Mårtensdals blandningsstation ligger på fastigheten Mårtensdal 11, ett industriområde i stadsdelen Södra Hammarbyhamnen. Närområdet har en relativt tät industri- och verksamhetsbebyggelse och verksamhetsområdet avgränsas mot öst av Stockholm Exergis värmepumpsanläggning, åt väst av Betongindustrier och åt söder av Fryshusets lokaler. Strax

norr om anläggningen passerar den trafikerade vägen Hammarby Allé samt tvärbanan.

Teknisk beskrivning

Den inkommande gasen till Mårtensdals blandningsstation kommer från Högdalenanläggningen men även andra försörjningsalternativ är möjliga. Blandningsstationen i Mårtensdal är byggd med en försörjningslinje med en kapacitet på 6 000 Nm³/h stadsgas. Luftutsläppet från kompressorsystemet är ljuddämpat. Utgående gas tryckstyrs för utmatning till stadsgasens högtrycksnät. Gasen kvalitetskontrolleras med hjälp av en gasanalysator för styrning till önskat Wobbetal.

Metan är luktlös, därför luktsätts gasen med THT (tetrahydrotiofen) i Högdalen för att möjliggöra snabbare upptäckt av eventuellt läckage. I Mårtensdal finns möjlighet att tillsätta extra luktämne. THT-tankens är försedd med ett aktivt kolfilter för att eliminera eventuella utsläpp vid påfyllning.

För att klara eventuella elavbrott är anläggningen försedd med en dieseldriven elgenerator.

Förändringar 2019

Inga förändringar har skett i vår anläggning i Mårtensdal.

Händelser 2019

Utförda mätningar, besiktningar mm

Tillsyn genomfördes av Miljöförvaltningen den 14 februari 2019, med en anmärkning: en dunk med olja stod utan invallning. Detta åtgärdades omedelbart.

Betydande åtgärder gällande drift och underhåll

Inga större åtgärder gällande drift och underhåll har gjorts under 2019.

Tillbud och störningar, samt vidtagna åtgärder

Inga klagomål, tillbud eller störningar finns att rapportera för år 2019.

Kemiska produkter

Alla kemikalier finns registrerade i kemikaliehanteringssystemet EcoOnline där aktuella säkerhetsdatablad finns tillgängliga. Systemet ger god kontroll och styrning av bl.a. inköp, hantering, riskbedömning och rapportering av kemikalier. Under 2019 har alla fysiska säkerhetsdatablad på anläggningen bytts ut mot QR-koder kopplade direkt till aktuella säkerhetsdatablad i EcoOnline.

Kemikalie	Förbrukning (kg)
Diesel	1 204
THT	90

Avfallsmängder

Verksamheten genererar inte avfall i den dagliga driften. De små mängder avfall som eventuellt uppkommer kommer från service- och underhållsarbeten.

Riskhantering

Utförliga riskanalyser har tagits fram i samråd med tillståndsgivande myndigheter inför miljöprovningen av anläggningen. Risksamråd

genomförs årligen inom bolaget och hölls senast 30 september 2019.

Miljöpåverkan

Blandningsstationen i Mårtensdal ger inte upphov till några direkta utsläpp till luft eller vatten. Läckaget från blandningsanläggningen är försumbart. Verksamheten genererar heller inte avfall i den dagliga driften, det eventuella avfall som uppkommer kommer från service- och underhållsarbeten. Även kemikaliehanteringen är begränsad. Anläggningens huvudsakliga miljökonsekvenser utgörs av buller.

Miljöpåverkan från verksamhetens produkter: Verksamheten distribuerar stadsgas och fordonsgas. Huvuddelen av den gas som transporteras i näten är biogas (71%) och en mindre andel är naturgas.

Biogas är ett förnybart bränsle som bildas när organiskt material bryts ner i en syrefri miljö sk rötning. När biogas helt ersätter fossila bränslen minskar utsläppen av koldioxid med nästan 100 procent. Biogas framställs med råvaror som gödsel, restgrödor från jordbruk, avloppsslam, matavfall m.m. Naturgas är ett kolfattigt, fossilt bränsle som huvudsakligen består av metan. Förbränning av naturgas ger upphov till emissioner av bl a fossil koldioxid. I jämförelse med kol och olja släpper dock naturgas ut nästan 40 procent mindre koldioxid än kol och 25 procent mindre än olja.

Ur ett energihushållnings- och klimatperspektiv är den viktigaste åtgärden för Bolaget att minska läckaget från det befintliga stadsgasnätet. Anläggningarna ger upphov till ett försumbart läckage.

Distribution

Under 2019 har 5,8 MNm³ stadsgas distribuerats via anläggningen.

Datum	Tillstånds-givande myndighet	Tillstånd enligt	Beslut avser
2009-11-25	Länsstyrelsen	9 kap. 6 § miljöbalken	Tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken för att uppföra och driva en blandningsstation och en fordonsgasanläggning för produktion av maximalt 20 miljoner Nm ³ stadsgas respektive 9 miljoner Nm ³ fordonsgas per år. Anläggningen (med kod 40.10B och 50.20C) ligger inom fastigheten Mårtensdal 11 i Stockholms kommun.

Våra villkor enligt tillstånden

Nr Villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten, inklusive åtgärder för att begränsa vatten och luftföroreningar samt andra störningar för omgivningen, bedrivas i överensstämmelse med vad sökanden i ansökningshandlingarna och i övrigt i ärendet angett eller åtagit sig.

Villkoret bedöms uppfyllas.

2. Buller från verksamheten får som begränsningsvärde inte ge upphov till högre ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder samt utbildningslokaler än
50 dBA dagtid måndag – fredag (kl. 07.00 – 18.00)
40 dBA nattetid (kl. 22.00 – 07.00)
45 dBA övrig tid
Momentana ljud får nattetid (kl. 22.00 – 07.00) vid bostäder inte överskrida 55 dBA. Om hörbara tonkomponenter förekommer ska ovanstående värden sänkas med 5 dBA.
De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras senast sex månader efter det att anläggningen tagits i drift och därefter minst en gång var tredje år genom närfältsmätningar och beräkningar.

Kompletterande bullerisolering har installerats vid två tillfällen. Bullermätningarna som genomfördes 2013 samt 2017 visade på att ljudnivåerna höll god marginal till begränsningsvärdena. Anläggningen uppfyller kraven i villkoret. Ny bullermätning ska ske år 2020.

3. Transporter med tunga fordon till och från anläggningen ska under anläggningens drift begränsas till helgfri måndag till fredag kl. 07.00-18.00. Undantagsvis får transporter ske även under andra tider efter godkännande av tillsynsmyndigheten.

Inga transporter med tunga fordon utanför tidsintervallet vardagar 07-18 har utförts under 2019.

4. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras på sådant sätt att spill och läckage inte kan nå avlopp och hanteras så att förorening av mark, ytvatten eller grundvatten förhindras.

De kemiska produkter som förvaras på anläggningen är diesel (eldningsolja 1) och THT. Alla kemikalier har egen invallning som rymmer hela volymen. Inga kemikalier förvaras på så sätt att påkörning är möjlig. Vid påfyllningsplatsen för diesel finns material och redskap för uppsamling av eventuellt spill. Villkoret bedöms uppfyllas.

5. Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras på tät invallad yta eller ha motsvarande typ av säkerhetssystem för uppsamling av vätska. Uppsamlingsvolymen ska minst motsvara den största behållarens volym plus 10 % av volymen av övriga behållare inom samma invallning. Behållare ska skyddas mot påkörning och vid förvaring utomhus vara skyddad mot nederbörd. Vid påfyllningsplatserna ska det finnas utrustning för uppsamling av eventuellt spill.

Se kommentar till villkor 4.

6. Verksamhetsområdet ska vara inhägnat och försett med stängselgrind som ska vara låst när området är obemannat.

Verksamhetsområdet är inhägnat och försett med stängselgrind som är låst när området är obemannat

7. En riskanalys har upprättats och delgetts tillsynsmyndigheten under 2010.

8. Bolaget ska kartlägga sin energianvändning och kontinuerligt arbeta för att effektivisera den. Arbetet ska redovisas årligen i miljörapporten.

Vid val av processutrustning har hänsyn tagits till elförbrukningen, merparten förbrukas av luftkompressorerna som är frekvensstyrda. Anläggningen bedöms vara energieffektiv och i praktiken finns få möjligheter att minska elanvändningen vid anläggningen. Detta har meddelats tillsynsmyndigheten vid möte 3 november 2010.

Elförbrukningen under driftåren 2017-2019. Som jämförelse redovisas stadsgasproduktionen motsvarande år. Den ökade elförbrukningen 2019 beror på den ökade stadsgasdistributionen.

9. I fordonsgasanläggningen ska i första hand biogas nyttjas. Bolaget ska redovisa andelen biogas som används i den årliga miljörapporten. *Fordonsgasanläggningen är inte byggd.*

10. År 2009 meddelades tillsynsmyndigheten att tillståndet tagits i anspråk.

11. Förslag till egenkontrollprogram inlämnat till tillsynsmyndigheten år 2010 och 2011.

12. Om verksamheten i sin helhet eller någon väsentlig del av denna upphör ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten senaste sex månader före nedläggningen. *Inga planer finns på att lägga ned verksamheten.*

År	Elförbrukning MWh	Distribution stadsgas MNm ³
2017	470	4,5
2018	345	2,7
2019	540	5,8

Godkännande och underskrift

Föreliggande rapport utgör den miljörapportering som skall ske enligt miljöbalken och innehåller en redogörelse för den egenkontroll som förevarit vid Mårtensdals blandningsstation under år 2019

Stockholm den 19 mars 2020

Gasnätet Stockholm AB

Cecilia Hedqvist

VD